

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 21.5.2003
KOM (2003) 251 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET**

SKOGLAGSTIFTNINGENS EFTERLEVNAD, STYRELSEFORMER OCH HANDEL
(FLEGT)

FÖRSLAG TILL EN HANDLINGSPLAN FÖR EU

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	SAMMANFATTNING.....	3
2.	INLEDNING.....	4
3.	BAKGRUND TILL OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE FÖR HANDLINGSPLANEN.....	5
4.	EU:S HANDLINGSPLAN FÖR SKOGLAGSTIFTNINGENS EFTERLEVNAD, STYRELSEFORMER OCH HANDEL (FLEGT)	6
4.1.	Stöd till timmerproducerande länder.....	6
4.2.	Handeln med timmer.....	9
4.3.	Offentlig upphandling.....	16
4.4.	Initiativ inom den privata sektorn	17
4.5.	Finansering och investeringar	19
4.6.	Att stödja handlingsplanen med hjälp av befintlig lagstiftning	19
4.7.	Konflikttimmer.....	22
5.	SAMORDNING OCH PROGRAMPLANERING.....	22
6.	NÄSTA STEG	24
	BILAGOR.....	25

1. SAMMANFATTNING

I detta dokument, EU:s handlingsplan för skogslagstiftningens efterlevnad, styrelseformer och handel (FLEGT), lägger Europeiska kommissionen fram ett förslag till en process och ett åtgärds paket i syfte att komma till rätta med det växande problemet med olaglig skogsavverkning och den därmed sammanhängande handeln. Att lösa denna fråga är en av Europeiska kommissionens prioriteringar för uppföljningen av världstoppmötet om hållbar utveckling 2002.

Med handlingsplanen inleds en process i vilken särskild vikt läggs vid styrelse reformer och kapacitetsuppbyggnad kompletterade med åtgärder i syfte att utveckla det multilaterala samarbetet och åtgärder på efterfrågesidan i syfte att minska konsumtionen av olagligt avverkat timmer¹ i EU (och i slutändan viktiga konsumentmarknader för timmer på andra håll i världen).

Utvecklingssamarbete: Insatserna kommer att inriktas på främjande av rättvisa och väl avvägda lösningar på de problem som hänger samman med den olagliga skogsavverkningen och som inte har negativa effekter för fattiga människor, hjälp till partnerländerna att inrätta system för att kontrollera att timret har avverkats lagligt, främjande av ett öppet informationssystem, kapacitetsuppbyggnad av partnerländernas offentliga förvaltningar och civila samhälle och främjande av politiska reformer.

Handeln med timmer: EU kommer att inleda en långsiktig dialog med trävaruproducerande och trävarukonsumerande länder i syfte att utvidga det internationella samarbetet för att komma till rätta med olaglig skogsavverkning och utarbeta en multilateral ram som kan ligga till grund för åtgärder. Kommissionen föreslår att en ordning med frivilliga licenser omedelbart inrättas, varigenom partnerländerna utfärdar ett tillstånd i vilket det intygas att det timmer som exporteras till EU har avverkats lagligt. För genomförandet av denna ordning krävs att rådet utfärdar en förordning. Kommissionen kommer att undersöka möjligheter till och verkan av ytterligare åtgärder, inbegripet - om inga framsteg görs på multilateral nivå - möjligheten till lagstiftning för att kontrollera importen till EU av olagligt producerat timmer.

Offentlig upphandling: Upphandlande myndigheter kommer att få praktisk information om hur frågan om laglighet skall behandlas i specifikationen av timmer i upphandlingsförfaranden.

Initiativ inom den privata sektorn: Kommissionen föreslår åtgärder för att uppmuntra initiativ inom den privata sektorn när det gäller bästa tillvägagångssätt på skogsområdet, inbegripet användning av en frivillig uppförandekodex, så att endast lagligt avverkat timmer anskaffas.

Finansierings- och investeringsgarantier: Banker och finansinstitut som investerar inom skogssektorn bör uppmuntras att utveckla lämpliga granskningsförfaranden som tar hänsyn till de miljömässiga och sociala effekterna av utlåningen till skogssektorn, inbegripet överensstämmelse med relevant lagstiftning. Exportkreditorgan bör uppmuntras att utarbeta riktlinjer för förbättrade projektvärderingsförfaranden och regler för god förvaltningssed för projekt på skogsområdet.

---

¹ Med begreppet "timmer" avses i hela detta dokument rundvirke och obearbetade sågvaror. Med begreppet "trävaruprodukter" avses produkter som genomgått ytterligare bearbetning.

Genomförande: För att stödja genomförandet av denna verksamhet föreslås en samordnad insats från EU:s sida, i vilken man tar sikte på kommissionens och EU:s medlemsstaters starka sidor och förmåga. För att underlätta detta kommer ett gemensamt arbetsprogram att utarbetas tillsammans med medlemsstaterna.

2. INLEDNING

Det är fråga om olaglig skogsavverkning när timmer avverkas i strid med nationella lagar. Eftersom olaglig skogsavverkning sker i hemlighet är dess omfattning och värde svåra att bedöma jämfört med den internationella handeln med skogsprodukter (som av OECD uppskattas till mer än 150 miljarder euro per år²), men det finns starka bevis för att den är ett betydande och tilltagande problem. I sin rapport om den globala skogspolitiken från 1999 angav Världsbanken att den olagliga skogsavverkningen i många länder är lika omfattande som den lagliga, medan den i andra är betydligt mera omfattande än den lagliga.³

Det olagliga utnyttjandet av naturresurser, inbegripet av skogar, har ett nära samband med korruption och organiserad brottslighet. I vissa skogrika länder har korruption underblåst av vinsterna från den olagliga skogsavverkningen växt till en sådan omfattning att den undergräver rättsstaten, principerna om demokratiska styrelseformer och respekten för de mänskliga rättigheterna.

I vissa fall har det olagliga utnyttjandet av skogar också ett samband med våldsamma konflikter. Vinster från det olagliga utnyttjandet av skogar (och andra naturresurser) används ofta för att finansiera och dra ut på sådana konflikter.

Den olagliga skogsavverkningen och den därmed sammanhängande handeln undergräver konkurrenskraften inom den legitima skogsindustrin i både exportländer och importländer. Därigenom begränsas denna industris förmåga att bedriva verksamhet som gynnar ett hållbart skogsbruk och en hållbar utveckling i allmänhet.

Den olagliga skogsavverkningen kostar regeringarna enorma summor med pengar. Enligt beräkningarna kostar den olagliga skogsavverkningen de timmerproducerande länderna 10–15 miljarder euro om året i förlorade intäkter⁴, som annars skulle kunna användas för att tillhandahålla bättre hälso- och sjukvård, utbildning och andra offentliga tjänster, liksom för att genomföra en hållbar skogsförvaltning.

Den olagliga skogsavverkningen ger också upphov till stora skador på miljön och förlust av biologisk mångfald, genom t.ex. avverkning av nationalparker, och kan medverka till att vilda djur och växter utnyttjas olagligt. Den kan vara en bidragande faktor till avskogningen och öka riskerna för skogsbränder, vilka båda leder till klimatförändringar. Den undergräver ett hållbart skogsbruk och har en långsiktig negativ inverkan på utkomsterna för de människor som är beroende av skogen, av vilka många är bland de fattigaste och mest marginaliserade människorna i världen.

Olaglig skogsavverkning undergräver därför många viktiga delar av EG:s utvecklingsmål: den offentliga sektorns finansiering av utveckling som är inriktad på de fattiga, fred, säkerhet, goda styrelseformer, bekämpning av korruption och hållbar förvaltning av miljön.

---

² OECD:s utsikter för miljön (Environmental Outlook) från 2001.

³ Världsbankens rapport om skogssektorn (Forest Sector Review) från 1999.

⁴ Världsbankens reviderade skogsstrategi (Revised Forest Strategy) från 2002.

Även om utbudssidan av problemet ligger i de timmerproducerande länderna kan en stark internationell efterfrågan på timmer utnyttjas av samvetslösa aktörer och handlare och ha som effekt att den olagliga skogsavverkningen uppmuntras. Eftersom efterfrågan på timmer är särskilt stor i EU, kan EU och andra stora konsumenter av trävaruprodukter vidta betydande åtgärder, så att efterfrågan inriktas på endast sådant timmer som avverkats lagligt.

3. BAKGRUND TILL OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE FÖR HANDLINGSPLANEN

I detta meddelande föreslås en handlingsplan, genom vilken Europeiska unionen har för avsikt att stödja ansträngningarna för att lösa problemet med olaglig skogsavverkning. Kommissionen inledde arbetet med detta efter en ministerkonferens i Indonesien i september 2001 och höll ett internationellt seminarium i Bryssel i april 2002, till vilket experter från de viktigaste träproducerande och importerande länderna, skogsindustrierna, det civila samhället och andra viktiga aktörer inbjöds som ett led i utarbetandet av denna handlingsplan. Handlingsplanen bygger också på de åtaganden som gjorts i meddelandet "Mot ett globalt partnerskap för hållbar utveckling"⁵ och i gemenskapens sjätte miljöhandlingsprogram⁶, och bidrar till genomförandet av handlingsplanen från Världstoppmötet om hållbar utveckling, särskilt punkt 45 c i denna⁷.

EU:s deltagande i nationella och internationella ansträngningar att förbättra efterlevnaden av skogslagstiftningen och styrelseformerna på skogsområdet runt om i världen framgår av bilaga 1. Till de internationella ansträngningar som är värda att omnämnas hör en rad regionala initiativ som rör efterlevnaden av skogslagstiftningen och styrelseformerna på skogsområdet. Det första regionala initiativet av det slaget var processen för skogslagstiftningens efterlevnad och styrelseformerna i Asien (Asia Forest Law Enforcement and Governance Process). Detta har i hög grad bidragit till att avsevärda framsteg gjorts när det gäller att öka den politiska viljan att lösa problemet med den olagliga skogsavverkningen och när det gäller att få regeringarna i timmerproducerande och timmerkonsumerande länder, det civila samhället på lokal och internationell nivå, den privata sektorn och givarsamfundet att gå samman för att samordna sina insatser. En liknande process, som kan få återverkningar i andra regioner, håller nu på att inledas i Afrika. Europeiska kommissionen och flera av EU:s medlemsstater har gett ett starkt stöd till processerna i Asien och Afrika, både i form av politiskt stöd och genom ekonomiska bidrag.

De regionala initiativen i Afrika och Asien är uteslutande inriktade på frågan om laglighet, inte på de bredare och mera komplicerade frågorna om utnyttjandet av skogarna sker på ett hållbart sätt. Det finns en klar skillnad mellan dessa. "Lagligt" timmer kan avverkas på ett icke hållbart sätt, t.ex. genom tillåten markröjning, och "olagligt" timmer kan komma från hållbara källor, t.ex. timmer som avverkas enligt ursprungsbefolkningarnas förvaltningssystem, vilka är hållbara men inte uppfyller formella rättsliga krav.

---

⁵ KOM(2002) 82, 13.2.2002.

⁶ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1600/2002/EG av den 22 juli 2002.

⁷ I punkt 45 c anges att åtgärder omedelbart måste vidtas, tillsammans med det internationella samfundet, när det gäller den nationella skogslagstiftningens efterlevnad och den olagliga internationella handeln med skogsprodukter, inbegripet när det gäller biologiska resurser från skogen, och att mänsklig och institutionell kapacitetsuppbyggnad måste tillhandahållas för efterlevnad av den nationella lagstiftningen på dessa områden.

I denna handlingsplan, som endast behandlar frågan om laglighet, antas samma tillvägagångssätt som i de regionala processerna i Afrika och Asien, men påpekas bör att EU:s vidare målsättning är att uppmuntra ett hållbart skogsbruk. Eftersom skogslagstiftningen i många länder är baserad på ett antagande om att skogsbruket sker på ett hållbart sätt, leder bättre efterlevnad av lagen i allmänhet till ett hållbarare skogsbruk. Där detta inte är fallet bör EU uppmuntra till att det görs en översyn av den rättsliga ramen. Bättre styrelseformer på skogsområdet är därför ett viktigt steg på vägen mot hållbar utveckling.

Handlingsplanen bör därför ses utifrån det vidare perspektivet för Europeiska gemenskapens allmänna ansträngningar när det gäller att förverkliga ett hållbart skogsbruk både i och utanför EU, i vilka ingår betydande utvecklingssamarbetsprogram för tropiska skogar i Brasilien, Centralafrika och Indonesien.

4. EU:S HANDLINGSPLAN FÖR SKOGLAGSTIFTNINGENS EFTERLEVNADE, STYRELSEFORMER OCH HANDEL (FLEGT)

Handlingsplanen omfattar stöd till timmerproducerande länder, ansträngningar för att utveckla ett multilateralt samarbete i syfte att bekämpa handeln med olagligt avverkat timmer, frivilliga åtgärder för att stödja regeringar som önskar sörja för att olagligt avverkat timmer som kommer från deras territorium inte förs in på EU:s marknad, strategier för offentlig upphandling, initiativ inom den privata sektorn, åtgärder för att undvika investering i verksamhet som uppmuntrar till olaglig skogsavverkning samt ”konflikttimmer”. Därutöver hänvisas till befintlig lagstiftning i gemenskapen och medlemsstaterna som skulle kunna tillämpas när det gäller denna fråga.

4.1. Stöd till timmerproducerande länder

Det är utvecklingsländerna och tillväxtländerna som står för de högsta nivåerna när det gäller olaglig skogsavverkning, och utvecklingssamarbetet har en viktig uppgift när det gäller att bygga upp kapacitet för att lösa detta problem.

4.1.1. Rättvisa och väl avvägda lösningar

Olaglig skogsavverkning kan variera i omfattning från omfattande industriell verksamhet som bedrivs öppet och olagligt i nationalparker till fattiga småbrukare som bryter mark för att bedriva jordbruk eller avverkar timmer för att bygga bostäder utan att inneha nödvändiga tillstånd.

Utmaningen består i att sörja för att åtgärder i syfte att ta itu med den olagliga skogsavverkningen, framför allt förbättrad kontroll av lagens efterlevnad, inte riktar in sig på svaga grupper, såsom de fattiga på landsbygden, och samtidigt låter mäktiga aktörer komma helskinnade undan. Detta kräver noggranna överväganden i länder där korrupta element inom polis och rättsliga myndigheter är medbrottslingar till aktörer som sysslar med olaglig affärsverksamhet i stor skala.

Nuvarande lagar och strategier på skogsområdet gynnar ofta storskalig skogsverksamhet och medför ibland att lokalbefolkningen inte får tillgång till skogens resurser. Denna orättvisa är en grogrund för förbittring och konflikter. Den tvingar också den lokalbefolkning som är beroende av skogens resurser att ägna sig åt olaglig verksamhet, eftersom den ofta inte har något val när det gäller att tillgodose sina grundläggande försörjningsbehov. Med de rätta stimulansåtgärderna kan emellertid de grupper som är beroende av skogen bli viktiga bundsförvanter när det gäller att minska den olagliga skogsavverkningen. Det finns många

konkreta exempel på att detta har skett, med eller utan hjälp från givarsamfundet. Ett skogsskyddsprogram inlett av byn Pendaun på västra Kalimantan, Indonesien, har t.ex. tagits upp av närbelägna bosättningar som på ett effektivt sätt utestängt illegala skogsavverkare från ett stort och hittills oskyddat skogsområde⁸. I Brasilien är Mamiraua-reservatet för hållbar utveckling (Mamiraua Sustainable Development Reserve) ett av flera exempel på strukturer där civilbefolkningen deltar i förvaltningen och skyddet av skogar. Det finns liknande exempel på andra håll i världen.

Givarsamfundet, inbegripet EU och medlemsstaterna, kan ge större tyngd åt dessa initiativ genom att stödja en lokalt baserad förvaltning av skogen, hjälpa till att överföra den erfarenhet som vunnits genom dessa system till nationella lagar och strategier och samverka med partnerländernas regeringar i syfte att se till att de viktigaste grundläggande faktorerna, såsom markinnehav och tillgång till skogens resurser, främjar lokala grupperns deltagande i kampen mot olaglig skogsavverkning.

4.1.2. Kontrollsystem

I länder där efterlevnaden av skogslagstiftningen är dålig är det av avgörande betydelse att det finns tillförlitliga system som skiljer laglig produktion från olaglig, så att marknaden kan ges trovärdiga garantier för att timret har avverkats lagligt. På grundval av dessa system är det möjligt att enligt de föreslagna partnerskapsavtalen (avsnitt 4.2) identifiera timmer som avverkats lagligt för export till EU:s marknad. För att sådana system skall kunna inrättas är teknisk utveckling, ytterligare kapacitetsuppbyggnad och institutionell förstärkning inom statliga institutioner, det civila samhället och den privata sektorn sannolikt nödvändiga.

Till de åtgärder som kan tillämpas hör en rad olika metoder för att övervaka avverkningen och spåra timmer från avverkningsstället, över bearbetningsanläggningar och via hamnar till de slutliga marknaderna. Utvecklingen av sådana övervaknings- och spårssystem kommer att stödjas inom ramen för gemenskapens framtida utvecklingssamarbete på skogsområdet.

4.1.3. Öppenhet

Givarsamfundet kan medverka till att främja större öppenhet när det gäller information på skogsområdet. Viktiga aspekter på öppenhet är bland annat tillgång till korrekt information om platsen för ett medgivande om skogsavverkning och innehavaren av detta, skogens tillstånd och information om lagar och förordningar som översatts till språk som kan förstås av den breda allmänheten.

Till öppenheten bidrar också en oberoende övervakning och granskning av systemen för kontroll av att timret från de producerande länderna är lagligt. Om övervakningssystemen är oberoende är de också tillförlitligare och mindre utsatta för korruption. Det finns många exempel där oberoende övervakning har använts med goda resultat på skogsområdet efter uppmaning från de relevanta nationella myndigheterna. Revisorer, konsulter och icke-statliga organisationer har alla spelat en viktig roll i detta banbrytande arbete för att främja öppenheten.

Sådan teknik som fjärranalys och flygfotografering har också en viktig funktion att fylla när det gäller att sörja för öppenheten. Europeiska kommissionens gemensamma forskningscentrum har lång erfarenhet av tillämpningen av fjärranalysteknik på kartläggning

---

⁸ Fallstudie framlagd vid den asiatiska ministerkonferensen för skogslagstiftningens efterlevnad och styrelseformer på skogsområdet den 11–13 september 2001 på Bali, Indonesien.

och övervakning av skogar och av behandling av information och kommer att kunna erbjuda relevant experthjälp för att stödja det kommande FLEGT-programmet.

4.1.4. Kapacitetsuppbyggnad

Regeringarna i partnerländerna behöver stöd från givarsamfundet för att genomföra övergripande reformer av styrande organ, t.ex. av rätts- och polisväsendet och militären. I många länder medverkar korruption och brist på ansvarighet inom dessa institutioner i hög grad till att naturresurser utnyttjas olagligt och på ett ohållbart sätt, inbegripet skogar.

Direkt stöd behövs också för att bygga upp kapacitet för att kunna hantera de nya och komplexa frågor som de statliga organen i utvecklingsländerna måste ta itu med, t.ex. att övervaka miljöbrott och insamla bevis för dessa, lagföra dem som överträder lagen, öka kunskapen om miljölagstiftningen bland poliser, jurister, allmänna åklagarmyndigheter och domstolar, utbilda tulltjänstemän och öka kunskaperna för att hjälpa till att bygga upp det stöd från allmänheten och beslutsfattare som behövs för att komma till rätta med den fast förankrade korruption som ofta ligger bakom den olagliga skogsavverkningen. Kapacitetsuppbyggnaden kan också inriktas på stöd till uttag av skogsavgifter, eftersom det är genom ökade intäkter som partnerländerna har möjlighet att tjäna mest på en minskning av den olagliga skogsavverkningen. Kapacitetsuppbyggnaden bör inte begränsas till den offentliga sektorn, utan den måste också omfatta det civila samhället och den privata sektorn.

4.1.5. Politiska reformer

Skogslagar och strategier på skogsområdet som utarbetats under gångna politiska skeden (t.ex. koloniala förvaltningar eller tidigare diktaturer) kan vara förlegade och lägga för stor vikt vid en toppstyrd strategi som varken är rättvis eller effektiv, särskilt i avlägsna områden där staten inte är väl representerad. Lagar kan också vara så komplexa att det blir orimligt svårt att uppfylla alla krav så att det ofrivilligt uppstår situationer som främjar olaglig verksamhet. I andra fall kan lagar vara motsägelsefulla, i synnerhet när de har sitt ursprung i olika sektorer.

Politiska reformer och en förenkling av förfaranden är ofta nödvändiga. Nationella program på skogsområdet utgör en ram genom vilken samtliga aktörer, såsom regeringar, näringsliv och det civila samhället kan verka för att åstadkomma reform på skogsområdet. EG stöder nationella program på skogsområdet i flera länder.

Ruta 1: Indonesien—ett bra exempel på ett stödprogram för skogar och goda styrelse reformer på skogsområdet

Indonesien är ett bra exempel på hur det i praktiken fungerar att utnyttja utvecklingssamarbetet för att stödja handlingsplanen.

Den indonesiska regeringen har gjort bekämpningen av olaglig skogsavverkning till en högprioriterad fråga och har tagit vissa banbrytande steg för att lösa detta problem. Att bekämpa olaglig skogsavverkning och korruption är en viktig del av den politiska dialog som förs mellan den indonesiska regeringen och EU (och med andra givare) i den rådgivande gruppen för Indonesien. Indonesiska ministrar och kommissionsledamöter har också vid ett flertal tillfällen träffats för att diskutera ett närmare samarbete i syfte att bekämpa den olagliga skogsavverkningen.

Denna politiska prioritering avspeglas i hög grad i EU:s utvecklingssamarbete med Indonesien, inbegripet i EU:s landstrategi för Indonesien, i vilken förvaltningen av naturresurser och goda styrelse reformer prioriteras.

Ett stödprogram för skogar och goda styrelse reformer håller nu på att utarbetas. De lärdomar och erfarenheter man fått genom dialogen med den indonesiska regeringen och vid utarbetandet av stödprogrammet kommer att vara värdefulla för alla de länder som deltar i FLEGT-programmet.

Inrättandet av en policydialog mellan givare och partnerländernas regeringar är ett annat sätt att i hög grad bidra till främjandet av nödvändiga reformer. En sådan dialog är mycket viktig, eftersom det framstår som alltmer uppenbart att initiativ för att främja goda styrelseformer i fråga om förvaltningen av naturresurser misslyckas i länder där de allmänna politiska förutsättningarna inte främjar reformer eller förändringar. Den politiska dialogen för att främja reformer på skogsområdet har haft vissa framgångar i bl.a. Kambodja, Indonesien och Kamerun. I Kamerun blev skogsreformen en förutsättning för ekonomiskt bistånd från Internationella valutafonden sedan en undersökning hade visat att betydande intäkter gått förlorade på grund av olaglig skogsavverkning.

Kommissionen kommer i syfte att genomföra utvecklingsarbetet enligt punkt 4.1.1—4.1.5

- att sträva efter att ytterligare stöd till FLEGT-frågorna integreras i den framtida programplaneringen av EG:s utvecklingsarbete för specifika ämnen, länder och regioner, EG:s strategidokument för enskilda länder och regioner och i de nationella strategierna för fattigdomsminskning i länder där dessa frågor är en nationell prioritet, särskilt i FLEGT-partnerländerna,
- att använda de medel som står till förfogande från budgetposten för tropiska skogar (B7-6200); i de strategiska riktlinjerna 2002–2003 för budgetposten för tropiska skogar⁹ anges att bekämpning av den olagliga skogsavverkningen är en prioriterad fråga,
- att använda medel som inom ramen för befintliga program för särskilda regioner och länder (ruta 1) öronmärks för FLEGT-relaterad verksamhet.

4.2. Handeln med timmer

Den olagliga skogsavverkningen är till stor del koncentrerad till utvecklingsländer och tillväxtländer, men den internationella efterfrågan på timmer innebär att det finns en betydande marknad för samvetslösa aktörer att anskaffa och bedriva handel med olagligt avverkat timmer. Enligt OECD:s uppskattningar uppgår den globala handeln med timmer till mer än 150 miljarder euro om året¹⁰. Såsom anges i korthet i Världsbankens rapport om skogssektorn 1999 (World Bank Forest Sector Review) och såsom framgår av allt flera undersökningar om specifika länder, är det mycket som tyder på att en betydande del av denna handel sannolikt avser timmer som avverkats på olagligt sätt. Det är därför viktigt att de kompletterande åtgärder som vidtas innebär att importen av olagligt avverkat timmer till EU begränsas.

Mot bakgrund av de nedan och i bilaga 2 angivna handelsmönstren för trävaruprodukter och arten av det problem som den olagliga skogsavverkningen innebär, är det effektivaste sättet att angripa denna fråga sannolikt en multilateral ram omfattande både viktiga importörer och exportörer.

Mot bakgrund av hur komplicerat det är att upprätta en sådan multilateral ram och med beaktande av att de exporterande länderna snarast måste få hjälp med att förbättra kontrollen

---

⁹ Med begreppet *budgetposten för tropiska skogar* avses i hela detta dokument medel som ställts till förfogande från budgetpost B7-6200 (nu 21 02 05) på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2494/2000 av den 7 november 2000 om åtgärder för att främja bevarande och hållbar förvaltning av tropiska skogar och andra skogar i utvecklingsländerna.

¹⁰ OECD:s utsikter för miljön (Environmental Outlook), Paris, 2001, s. 122.

av sina exportprodukters lagliga ursprung, har EU för avsikt att, utöver det multilaterala samarbetet, omedelbart ingå de bilaterala eller regionala FLEGT-partnerskapsavtal som beskrivs nedan. Sådana kompletterande åtgärder kan spela en viktig roll när det gäller att begränsa importen till EU av olagligt avverkat timmer.

4.2.1. EU:s import av trävaruprodukter

I detta avsnitt beskrivs, i syfte att sätta in de handelsrelaterade delarna av handlingsplanen i ett sammanhang, i korthet omfattningen av importen av skogsprodukter till EU och arten av dessa produkter. Större delen av handeln med timmer och trävaruprodukter sker mellan industriländerna och påverkas inte överdrivet mycket av den olagliga skogsavverkningen. EU har t.ex. en betydande handel med timmer från tempererade lövskogar, faner och sågvaror från Nordamerika. Handeln med timmer är volymmässigt mindre omfattande än t.ex. handeln med Ryssland, men är på grund av produkttypen värdefullare.

Handeln inom EU är också mycket betydande. Den står för cirka 80 % av EU:s samlade handel med timmer. Trots detta är EU en betydande marknad för det lagligen och olagligen avverkade timmer som avsätts vid den internationella handeln. Andra viktiga marknader för den internationella handeln med timmer är Japan, Kina och Förenta staterna.

Det finns fyra viktiga regioner och länder som omfattas av denna handlingsplan och som tillsammans rymmer nästan 60 % av världens skogar och levererar en stor del av det timmer som tillhandahålls inom ramen för den internationella handeln, nämligen Centralafrika, Ryssland, det tropiska Sydamerika och Sydostasien. Varje region är karakteriserad av särskilda handelsmönster. EU:s import av timmer från Afrika är fortfarande begränsad (värdemässigt mindre än 4 % av världshandeln med trävaruprodukter), men är betydande för regionen. I vissa länder, framför allt i Centralafrika, står exporten av timmer till EU för mer än 20 % av ländernas totala handel med EU¹¹. EU är en viktig marknad för timmer från Ryssland, särskilt från nordvästra Ryssland, som är den största leverantören av rundvirke till EU. Exporten till EU från Ryssland är betydande både i absoluta och i relativa termer.

EU:s import från Asien och Latinamerika är inte lika betydande. Vad Asien, den viktigaste importören och exportören av tropiskt trä, beträffar står EU för endast en liten del av exporten. Kortfattade uppgifter om handeln återfinns i bilaga 2. I motsats till Ryssland och Afrika, som främst exporterar rundvirke eller sågvaror, bedriver Asien och Sydamerika huvudsakligen handel med bearbetade trävaruprodukter med högre förädlingsvärde, såsom lister, möbler och papper. Eftersom leverantörskedjan är längre och mera invecklad när det gäller dessa produkter kan det vara svårt att kontrollera om råmaterialet är lagligt. För det första är sådana produkter ofta tillverkade av trä från mer än en källa. För det andra äger bearbetningen ofta rum i ett mellanliggande land innan exporten till den slutliga marknaden sker. Detta är särskilt fallet med Asien, där det finns mycket som tyder på att stora mängder trä avverkas olagligt i Indonesien, Burma och Kambodja och transporteras till stora tillverkningsindustrier i andra länder i regionen. Dessa produkter bearbetas och säljs därefter till stora konsumentmarknader, exempelvis i Europa, ofta till mycket konkurrenskraftiga priser som underminerar priserna på lagligen tillverkade produkter.

Att spåra produkter tillverkade av trä som avverkats i ett land och bearbetats i ett annat är mera komplicerat än att spåra råmaterial och endast lätt bearbetade produkter som tillverkats i det land där råmaterialet avverkades. Enligt de ursprungsregler i gemenskapen som inte

---

¹¹ GD Handel: <http://europa.eu.int/comm/trade/bilateral/acp/acp.htm>

medför förmånsbehandling och som tillämpas på timmer, och som fastställs i tullkodexen för gemenskapen¹², anses varor ha sitt ursprung i det land där de genomgick den sista väsentliga och ekonomiskt berättigade bearbetningen.

Mot bakgrund av EU:s ställning på världsmarknaden för trävaruprodukter, som är betydande men inte dominerande, är det troligt att alla åtgärder för att påverka handelsflödet blir effektivare om de utvidgas till att omfatta samarbete med andra importörer (t.ex. inom en multilateral ram). När handelsåtgärder utarbetas är det nödvändigt att beakta även varje regions egenart och möjligheten att avleda handeln till regioner med stigande efterfrågan, t.ex. Asien.

4.2.2. *Utarbetande av en multilateral ram och internationellt samarbete*

En viktig del av de handelsrelaterade åtgärder som anges i denna del av handlingsplanen är att engagera andra viktiga timmerkonsumenter och utforska metoder för samarbete i syfte att skapa en mera övergripande ram för att begränsa omfattningen av det olagligt avverkade timmer som kommer in på marknaderna. Denna del av handlingsplanen kommer att baseras på det av G8-länderna framförda behovet av samarbete.

Ett första åsiktsutbyte mellan de främsta konsumentgrupperna har redan ägt rum. Vid toppmötet mellan EU och Japan i Tokyo den 8 juli 2002 enades parterna om att fortsätta åsiktsutbytet och att samarbeta i syfte att bekämpa olaglig skogsavverkning och användning av olagligt avverkat timmer och därmed sammanhängande produkter såsom varande en prioritet enligt handlingsplanen från toppmötet¹³. Vid ett högnivåmöte i EU:s och Förenta staternas arbetsgrupp i Köpenhamn, Danmark den 15 juli 2002 framförde de amerikanska och europeiska delegaterna sitt stora intresse för att arbeta tillsammans i denna fråga.

Både EU, Förenta staterna och Japan företrädde vid ett möte om olaglig skogsavverkning som anordnades av Europeiska kommissionen i anslutning till världstoppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg i augusti 2002. Vid detta anslutande möte, i vilket även produktionsländernas regeringar, företrädare för den privata sektorn och icke-statliga organisationer deltog, framförde samtliga parter att de var eniga om att det är nödvändigt att samarbeta för att bekämpa olaglig skogsavverkning.

Ett samarbete mellan EU, Förenta staterna och Japan i denna fråga skulle innebära att en stor del av världsmarknaden för timmer och trävaruprodukter skulle vara täckt. Ansträngningar för att få andra stora träkonsumerande länder, särskilt Kina, att ingå i det utvidgade globala FLEGT-initiativet måste emellertid också göras.

När de största av de trävaruproducerande länderna och importländerna väl har etablerat ett nära samarbete i syfte att bekämpa olaglig skogsavverkning och den därmed sammanhängande handeln kan det vara lämpligt att titta på hur denna steg-för-steg-strategi kan omvandlas till en global process, i form av ett multilateralt avtal eller flera sinsemellan sammanhängande regionala avtal.

---

¹² Rådets förordning (EEG) nr 2913/92, EGT L 302, 19.10.1992, s. 1–50, i dess senast ändrade lydelse.

¹³ Se http://europa.eu.int/comm/external_relations/w28/1.htm, bilaga 2 mål 3 sista punkten.

Kommissionen kommer i syfte att utveckla den multilaterala ramen och det internationella samarbetet

- att bygga vidare på de kontakter som knutits med Japan och Förenta staterna, utvidga denna dialog till att omfatta även andra stora marknader för timmer och viktiga timmerproducerande länder, och sträva efter att samförstånd uppnås mellan import- och exportländer när det gäller det bästa sättet att lösa problemet,
- att utforska möjligheter till samarbete i denna fråga med länderna i Europeiska frihandelsammanslutningen (Efta),
- att, på grundval av de förslag som lagts fram i handlingsplanen, inleda en dialog med andra länder i lämpliga internationella forum, såsom FN:s forum om skogar, Internationella organisationen för tropiskt timmer, de regionala FLEGT-processerna, det asiatiska partnerskapet för skog och partnerskapet för skog i Zairebäckenet,
- att dra lärdom av internationella försök på andra områden, t.ex. Kimberley-processen, ett internationellt initiativ för att begränsa handeln med ”konfliktdiamanter” i syfte att inrätta effektiva villkor och en ram för multilaterala åtgärder.

Dessa åtgärder kommer att vidtas i nära samarbete med andra importerande och exporterande länder som delar EU:s oro när det gäller olaglig skogsavverkning.

4.2.3. Frivilliga exportlicenser

Länder som försöker att komma till rätta med olaglig skogsavverkning kan finna att deras ansträngningar varit förgäves, eftersom det inte finns något enkelt sätt att förhindra att olagligen avverkat timmer kommer in i leverantörskedjan och ger de inblandade parterna fördelar när det väl har sänts iväg utomlands. På samma sätt kan importörer som köper timmer från länder som påstås ha problem med olaglig skogsavverkning ofta inte sörja för att endast lagligen avverkat timmer köps, såvida de inte har ett skogsövervakningssystem eller köper certifierat timmer. Kommissionen föreslår därför att ett frivilligt licenssystem införs i syfte att sörja för att endast lagligt timmer importeras från länder som deltar i systemet.

Enligt detta system skulle timmer som exporteras till EU från deltagande länder (FLEGT-partnerländer) åtföljas av ett exporttillstånd som skulle utfärdas om timret avverkats i enlighet med nationell lagstiftning. Utan ett sådant tillstånd skulle timmer med ursprung i ett FLEGT-partnerland som anländer till ett importställe i EU inte övergå till fri omsättning i EU.

FLEGT-partnerländerna skulle, för att systemet skulle kunna fungera riktigt, behöva inrätta tillförlitliga och trovärdiga system och strukturer för att fastställa att timret avverkats i enlighet med nationell lagstiftning, utfärda certifikat och övervaka timrets transport till EU och annorstädes. En övergångsperiod kan bli nödvändig.

FLEGT-partnerskapsavtalen skulle till en början, på grund av svårigheterna med att fastställa bearbetade trävaruprodukters ursprung, omfatta ett begränsat urval produkter av massivt trä (rundvirke och obearbetade sågvaror), men det skulle kunna fastställas bestämmelser om att systemet skulle kunna utvidgas till andra produktkategorier, när detta är praktiskt genomförbart. Det skulle t.ex. kunna utvecklas ett sätt att kontrollera att timmer, som importeras från tredjeland och därefter bearbetas och exporteras till EU, har avverkats i enlighet med nationell lagstiftning i avverkningslandet. Detta skulle vara lättare om det ingicks regionala FLEGT-partnerskapsavtal i stället för nationella.

De viktigaste fördelarna för de deltagande länderna är följande:

- Ett ökat förtroende på marknaden för timmer från de deltagande länderna.
- Ökade intäkter från skatter och tullar – det finns tecken på att dessa mer än väl kommer att täcka utgifterna för driften av ett system för att kontrollera att avverkningen och spårningen har skett lagenligt.
- Ytterligare instrument för att bekämpa olaglig verksamhet på trävarornas ursprungliga marknad.
- När dessa mekanismer väl har inrättats skulle de kunna förbättras, så att certifierat timmer från hållbart förvaltade skogar kan spåras och kontrolleras.
- Inom ramen för EG:s utvecklingsbistånd, prioritering av stödåtgärder med anknytning till FLEGT-programmet när programmen för de berörda länderna utarbetas.

Kommissionen kommer att föreslå en förordning för genomförande av systemet. Denna förordning kommer att innehålla en definition av vilka produkter som berörs, en beskrivning av vilket tillstånd eller vilken licens som behövs för att kontrollera att timret har avverkats lagligt. Det kommer att anges vilka rådgivande organ eller förvaltningsorgan som har inrättats för att bistå kommissionen och på vilka länder som dessa kontroller skall tillämpas enligt de frivilliga partnerskapsavtalen. Den kommer också att innehålla bestämmelser om att deltagande länder skall utse de behöriga myndigheter som skall utfärda och kontrollera licensen och sköta det administrativa samarbetet mellan EU och FLEGT-partnerlandets myndigheter.

Villkoren inom skogssektorn och den allmänna förvaltningsmiljön varierar kraftigt från ett land till ett annat. De närmare detaljerna i de system och strukturer som krävs för att kontrollera att timret har avverkats lagligt i ursprungslandet kommer därför att i samråd med partnerländerna anpassas för att uppfylla dessa krav. Hur de närmare förslagen utformas kommer även att vara beroende av resultaten av de undersökningar som pågår. Licenser och därmed sammanhängande system måste kunna användas av industrin och handeln och kunna kontrolleras av statliga myndigheter och andra relevanta organ. Utfärdandet av licenser måste ske på ett effektivt och tillförlitligt sätt som är möjligt att kontrollera och får inte utgöra ett hinder mot den lagliga affärsverksamheten.

Vissa delar kommer att vara gemensamma för varje avtal – bland annat att partnerländerna skall ha inrättat eller ha förbundit sig att utveckla tillförlitliga, rättsliga och administrativa strukturer och tekniska system för att kontrollera att träproduktionen sker i enlighet med nationell lagstiftning. Detta innebär

- ett åtagande att sörja för att gällande skogslagstiftning är konsekvent, förståelig och möjlig att efterleva samt att den stöder principerna för ett hållbart skogsbruk,
- utveckling av tekniska och administrativa system för att övervaka skogsavverkningen och identifiera och spåra timmer från avverkningsstället till marknaden eller exportstället,
- införlivande av kontroll- och balansmekanismer i spår- och licenssystemen, inbegripet utseende av oberoende kontrollanter, när detta anses nödvändigt för att systemet skall fungera väl,

- utveckling av exportlicensförfaranden för lagligt avverkat timmer.

I ruta 2 anges några av stegen i ett hypotetiskt partnerskapsavtal i ett land som önskar inrätta ett system i vilket övervakningen är anförtrödd en tredje part.

Ruta 2: Ett exempel på förfaranden enligt ett hypotetiskt partnerskapsavtal på skogsområdet

Steg 1: FLEGT-partnerlandet utser ett ackrediteringsorgan som får befogenhet att utse organ vilka skall intyga träprodukternas laglighet.

Steg 2: FLEGT-partnerlandet utser en oberoende inspektör och inrättar ett öppet system för tvistlösning.

Steg 3: EG bekräftar att det föreslagna systemet är tillförlitligt och att det kan användas för att kontrollera att timret har avverkats lagligt.

Steg 4: Intyg utfärdas för lagligt avverkat timmer enligt vilket tullmyndigheterna får tillstånd att tullklarera exporten. Dessa tillstånd kan göras tillgängliga för allmänheten, t.ex. i elektronisk form.

Steg 5: Exporttillståndet med uppgift om att avverkningen är laglig uppvisas i den gemenskapshamn där timret deklarerats för övergång till fri omsättning i EU, och jämförs av medlemsstatens tullmyndigheter med beskrivningen i den fraktsedel som inges i enlighet med anmälan om kontroll före skeppning.

Steg 6: Tullmyndigheterna godtar endast deklARATIONER för övergång till fri omsättning i EU när timret åtföljs av det nödvändiga exporttillståndet.

EU kommer också att sträva efter att utveckla regionala strategier för FLEGT-partnerskap i syfte att inom interregionala ramar genomföra sammanhängande och effektiva handelsåtgärder.

Sydostasiatiska nationers förbund (Asean), en betydande timmerproducerande region där olaglig skogsavverkning utgör en utmaning för flera medlemsländer, har fastställt att skogssektorn skall vara ett prioriterat område för fördjupat samarbete med EU i framtiden. Som ett led i strategin när det gäller upprättande av förbindelser med Sydostasien kommer kommissionen att utarbeta en handlingsplan för handeln med regionen, det s.k. transregionala handelsinitiativet mellan EU och Asean (TREATI) omfattande en dialog och gemensamma åtgärder i syfte att underlätta handel och investeringar. Förhoppningen är att denna verksamhet, som baseras på bilaterala avtal, så småningom skall kunna leda till att det inrättas ett regionalt FLEGT-partnerskapsavtal med Asean.

I förekommande fall kommer interregionala FLEGT-partnerskapsavtal att främjas av EU inom ramen för regionala handelsförhandlingar med andra regioner, t.ex. Centralafrika, övriga AVS-stater och Mercosur, för att i enlighet med det övergripande mål att främja hållbar utveckling som EU och dess partner i tredje världen enades om vid världstoppmötet om hållbar utveckling bidra till en hållbar utveckling.

Kommissionen kommer i syfte att genomföra det frivilla exportlicenssystemet

- att inleda diskussioner med berörda länder och regionala organisationer om de olika delarna av de föreslagna FLEGT-partnerskapsavtalen och sörja för ett brett deltagande från viktiga aktörers sida; detta inbegriper upprättandet av en dialog inom ramen för de nuvarande regionala handelsförhandlingarna i syfte att främja interregionala FLEGT-partnerskap,
- att samtidigt begära tillstånd från rådet att, i enlighet med artikel 133 i EG-fördraget, få inleda förhandlingar om FLEGT-partnerskapsavtal med timmerproducerande länder, och för rådet och Europaparlamentet lägga fram en förordning om inrättandet av det frivilliga licenssystemet,

- att med berörda parter och regionala organisationer förhandla om de föreslagna FLEGT-partnerskapsavtalen,
- att underteckna samförståndsavtal¹⁴ för upprättande av FLEGT-partnerskapsavtal med berörda länder, och
- att ingå FLEGT-partnerskapsavtal med berörda länder.

Europeiska kommissionen kommer att använda sig av de strukturer för dialog som finns med potentiella partnerländer och kommer även att ta tillfället i akt och utnyttja internationella möten och processer med anknytning till skogsfrågor för att knyta kontakter med potentiella partnerländer, särskilt de av Världsbanken samordnade regionala FLEGT-processerna. I de fall det kan vara av intresse att föra diskussionen vidare kommer medel att ges till stödjande verksamhet, såsom seminarier och undersökningar inom befintliga samarbetsinstrument. I syfte att förstärka processen kommer samarbete att eftersträvas när det gäller berörda utvecklingsprogram i EU-medlemsstater.

4.2.4. *Andra möjligheter på lagstiftningsområdet*

Det finns för närvarande inte någon gemenskapslagstiftning som förbjuder import och försäljning av timmer eller trävaruprodukter producerade i strid med lagarna i ursprungslandet. Vissa viktiga träproducerande länder kan av olika skäl välja att inte ingå FLEGT-partnerskapsavtal med EU, trots de fördelar som anges i punkt 4.2.3. Kommissionen kommer därför att undersöka möjligheter till och verkan av ytterligare åtgärder, inbegripet om inga framsteg görs på multilateral nivå, möjligheten till lagstiftning för att kontrollera importen till EU av olagligt avverkat timmer, och avge en rapport om detta till rådet under år 2004. Medlemsstaterna bör också undersöka vilka åtgärder som kan vidtas enligt nationell lagstiftning mot handeln med olagligt avverkat timmer.

Det finns rättsliga instrument och internationella processer som kan vara till hjälp för kommissionen när den skall fastställa sin ståndpunkt i detta avseende, bl.a. en amerikansk lag (US Lacey Act) som är tillämplig på fiskeprodukter och produkter av vilda djur och växter, och Kimberley-processen, ett internationellt initiativ för att kontrollera handeln med ”konfliktdiamanter”. FN:s konvention rörande gränsöverskridande brottslighet kan också vara ett användbart instrument för denna aspekt av handlingsplanen.

Kommissionen kommer när det gäller den rättsliga ramen

- att undersöka möjligheterna till och verkan av ytterligare åtgärder, inbegripet om inga framsteg görs på multilateral nivå, möjligheten till lagstiftning, för att kontrollera importen till EU av olagligt avverkat timmer, och avge rapport till rådet om detta under år 2004. Till de särskilda frågor som kommer att tas upp hör de sannolika verkningarna för de tullmyndigheter som ansvarar för tillämpningen av regler och förfaranden för att skilja lagligt avverkat timmer från olagligt från länder som inte har anslutit sig till det frivilliga licenssystemet, och hur transporter av trä från icke-partnerländer som misstänks vara av olagligt ursprung skall behandlas,

---

¹⁴ Samförståndsavtalen kommer att utformas som kortfattade redogörelser för den politiska avsikten att samarbeta i syfte att bekämpa olaglig skogsavverkning. De kommer att undertecknas av EG och de potentiella partnerländerna. Samförståndsavtalen kommer att bidra till att öka den politiska viljan att lösa problemet med den olagliga skogsavverkningen samtidigt som den längre processen med inrättandet av frivilliga avtal pågår.

- att samråda med viktiga aktörer på skogsområdet angående möjligheterna till och verkan av ytterligare lagstadgade kontroller i syfte att lösa problemet med importen av olagligt avverkat timmer.

4.3. Offentlig upphandling

Europeiska gemenskapens lagstiftning beträffande offentlig upphandling regleras, när det gäller de klassiska sektorerna, genom direktiven 92/50/EEG (tjänster), 93/36/EEG (varor) och 93/37/EEG (bygg- och anläggningsarbeten) och, när det gäller den allmännyttiga sektorn, genom direktiv 93/38/EEG. Direktiven ändrades senast genom direktiv 97/52/EG (de klassiska sektorerna) och genom direktiv 98/4/EG (den allmännyttiga sektorn).

Dessa direktiv är för närvarande föremål för en total översyn. Kommissionen har lagt fram ett förslag till ett nytt gemensamt direktiv för de klassiska sektorerna angående en sammanslagning av direktiven beträffande tjänster, varor och bygg- och anläggningsarbeten och har föreslagit en revidering av direktivet beträffande den allmännyttiga sektorn. Dessa förslag är för närvarande föremål för medbeslutandeförfarande hos rådet och Europaparlamentet.

Den nuvarande lagstiftningen om offentlig upphandling erbjuder i likhet med den föreslagna framtida lagstiftningen flera möjligheter att ta miljöhänsyn vid offentlig upphandling. Kommissionen har nyligen lagt fram ett meddelande, i vilket det redogörs för de möjligheter som erbjuds inom ramen för den nuvarande lagstiftningen¹⁵.

I överensstämmelse med detta meddelande om offentlig upphandling och miljön är en handbok om miljöanpassad upphandling på väg att utarbetas. Handboken kommer att innehålla klara riktlinjer och exempel på bästa tillvägagångssätt för att, som ett led i satsningen på en hållbar utveckling, integrera miljöhänsyn vid offentlig upphandling.

Kommissionen kommer när det gäller offentlig upphandling

- att med hjälp av handboken om miljöanpassad upphandling visa att det inom ramen för de nuvarande direktiven om offentlig upphandling är möjligt att ta hänsyn till lagligt avverkat timmer och produkter tillverkade av sådant timmer. Det är möjligt att ta hänsyn till miljöaspekterna av ett hållbart skogsbruk i samband med offentlig upphandling. System som intygar hållbar skogsförvaltning omfattar miljöhänsyn och andra frågor, vanligtvis också att timret har avverkats lagligt. Intyg om hållbar skogsförvaltning kan därför fungera som ett bevismedel för att dessa miljökrav har uppfyllts och ökar sannolikheten för att den offentliga myndigheten får timmer levererat till sig som har avverkats på ett lagligt sätt. Ett sådant krav bör därför finnas med i definitionen av avtalsföremålet och de tekniska specifikationerna i anbudsinfordran. Denna möjlighet kommer att finnas kvar i de föreslagna direktiven om offentlig upphandling,
- att göra medlemsstaternas regeringar uppmärksamma på att olaglig skogsavverkning kan bekämpas genom att det antas strategier för upphandling enligt ovan.

---

¹⁵ Tolkningsmeddelande från kommissionen om gemenskapslagstiftning med tillämpning på offentlig upphandling och möjligheterna att ta miljöhänsyn vid offentlig upphandling, KOM(2001) 274 slutlig, se <http://simap.eu.int/EN/pub/src/welcome.htm>, under ”Regler och vägledning”.

Medlemsstaterna bör använda sig av den kompetens som de besitter på detta område. I såväl de nuvarande direktiven som i förslagen till kommande direktiv om offentlig upphandling anges att det skall vara möjligt att utesluta en anbudsgivare från ett kontrakt på grund av ”allvarliga fel i yrkesutövningen”. Det är medlemsstaterna som är behöriga när det gäller att definiera vad som är allvarliga fel i yrkesutövningen. För att tillämpa detta uteslutandekriterium måste medlemsstaterna undersöka huruvida avsiktlig hantering av olagligt avverkat timmer utgör ett allvarligt fel i yrkesutövningen enligt deras nationella lagstiftning.

4.4. Initiativ inom den privata sektorn

Ett fjärde ämnesområde som kommissionen föreslår skall införas i handlingsplanen är initiativ inom den privata sektorn som grundar sig på principerna om företagens sociala ansvar. Den privata sektorn har en nyckelroll när det gäller att bekämpa olaglig skogsavverkning och kan utöva ett direkt och positivt inflytande genom ett nätverk av affärsförbindelser som sträcker sig från skogen till marknadsplatsen. I ett meddelande¹⁶ nyligen rörande företagens sociala ansvar definieras företagens sociala ansvar som ”ett begrepp som innebär att företagen på frivillig grund integrerar sociala och miljömässiga hänsyn i sin verksamhet och i sin samverkan med intressenterna”.

Det handlar i detta fall mindre om föreskrivande åtgärder än om att uppmuntra den privata sektorn i EU att samarbeta med den privata sektorn i timmerproducerande länder med beaktande av frivilliga regler för god förvaltningssed i fråga om skogsavverkning och upphandlingskontrakt för timmer och en strikt, frivillig och oberoende granskning av leverantörskedjan. Detta tillvägagångssätt är sannolikt särskilt verkningsfullt i de fall där handeln är dominerad av relativt få leverantörer och importörer till EU. Det frivilliga system för utfärdande av licenser som beskrivs i avsnitt 4.2 kommer också att vara till stor hjälp när det gäller denna typ av initiativ.

Europeiska företag verksamma på skogsområdet utvecklar för närvarande flera initiativ i syfte att införa mera socialt och miljömässigt anpassade strategier i sin verksamhet. Ett av dessa utvecklas av fonden för tropiska skogar¹⁷ (Tropical Forest Trust) (ruta 3).

Gränserna för företagens sociala ansvar håller för närvarande också på att flyttas fram tack vare flera intressanta initiativ från aktörer utanför skogssektorn. Vårt att nämnas är det initiativ till öppenhet inom utvinningsindustrin (Extractive Industries Transparency Initiative) som lanserades i samband med världstoppmötet om hållbar utveckling och som nu håller på att vidareutvecklas av G8-länderna. Syftet med initiativet är att lösa den viktiga frågan om förvaltningen av naturresurser och de intäkter som härrör från utvinningen av dessa. Även om initiativet är inriktat på olja, gas och gruvdrift och inte inbegriper timmer, fastställs det ändå genom detta intressanta principer för samarbete mellan den privata sektorn och producent- och konsumentländer som skulle kunna tillämpas i samband med FLEGT-programmet.

---

¹⁶ KOM(2002) 347 slutlig av den 2 juli 2002.

¹⁷ Fonden för tropiska skogar är en organisation som inrättats för att hjälpa köpare av tropiskt timmer att köpa från hållbart förvaldade skogar och att bygga upp kapacitet för certifiering.

Ruta 3: Strategin när det gäller fonden för tropiska skogar

Strategin när det gäller fonden för tropiska skogar är att knyta samman kedjan av träleveranser från producenter till leverantörer och vidare till dem som önskar köpa trävaruprodukter som avverkats på ett hållbart och lagligt sätt.

Medlemmarna deltar i systemet för att de varken har tid eller personal inom den egna verksamheten för att sköta den synnerligen komplicerade process som det är att införa certifiering i skogsbruket och sörja för att det också i framtiden kan levereras lagligt och hållbart avverkat timmer. Fonden för tropiska skogar sköter detta åt dem.

Medlemmarna i fonden för tropiska skogar investerar en fast procentandel av bruttovinsten på sin produkt i fondens verksamhet. Medlemmarna får en viss avkastning på sina investeringar genom att fonden ser till att träleveranserna är etiskt försvarbara. Medlemmarna i fonden kan köpa trävaruprodukter producerade inom ramen för specifika projekt som de understöder – innan certifiering införs i projektet kan medlemmarna vara säkra på att deras leveranser härrör från ett projekt som bevisligen är på väg att införa ett certifieringssystem med stöd och under tillsyn av fonden för tropiska skogar. När ett sådant nära samband har knutits till projekten har medlemmarna i fonden möjlighet att trygga en långsiktig leverans av certifierade trävaruprodukter när projektet väl har fått tillstånd.

Till den verksamhet som har inletts inom ramen för fonden för tropiska skogar hör följande:

1. Bistånd till utarbetandet av en uppförandekodex/metoder för upphandling av timmer.
2. Hjälpt med att förstå den nuvarande situationen när det gäller skogspolitiken, viktiga aktörers hållning och frågor som rör de producerande länderna.
3. Hjälpt med att identifiera lagliga avverkningskällor som kan utvecklas mot ett system med hållbar avverkning med ett tillståndssystem.
4. Grundläggande och pågående skogsförvaltningsbedömningar.
5. Tekniskt bistånd för att förbättra skogsförvaltningen.
6. Granskning av medlemmarnas resultat.

Kommissionen kommer när det gäller initiativ inom den privata sektorn

- att dra lärdom av nya initiativ för att främja företagens sociala ansvar och undersöka metoder för att tillämpa dessa lärdomar på skogsområdet,
- att främja initiativ inom den privata sektorn, inbegripet stöd till inrättandet av samordningsorgan, antagande av stränga regler för god styrning, öppenhet i den verksamhet som bedrivs inom den privata sektorn och oberoende övervakning,
- att ge stöd till kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna, så att initiativ kan tas inom den privata sektorn, t.ex. när det gäller övervakning av skogar,
- att uppmuntra ett aktivt deltagande från den privata sektorns sida, inbegripet i syfte att tillhandahålla tekniskt och finansiellt bistånd för att sörja för laglighet genom hela leverantörskedjan, utveckla och tillämpa en uppförandekodex och förvaltningssystem för leverantörskedjan, använda interna och externa revisioner för att kontrollera överensstämmelse med leverantörskedjans uppförandekodex, medverka i tredje parts kontroll av leverantörskedjan från källan till slutanvändaren och avge offentliga rapporter i överenskommet format om de framsteg som gjorts när det gäller att sörja för produkters lagenlighet.

4.5. Finansering och investeringar

I den femte delen av handlingsplanen behandlas frågan om finansinstitut och investeringar i projekt som kan uppmuntra till olaglig skogsavverkning.

4.5.1. Ökad noggrannhet vid genomgången av projekt

Storskaliga kapitalinvesteringar inom skogssektorn, t.ex. i massa- och pappersindustrin, kan vara förenade med stora risker om dessa industrier inte har klart definierade, lagliga och hållbara leveranser av timmer på lång sikt. Dessa industrier riskerar att behöva avbryta sin verksamhet på grund av den skada som de förorsakar för miljön och samhället, men i bankernas och finansinstitutens nuvarande urvalsanalyser och riskbedömningar tas inte tillräcklig hänsyn till detta.

Banker och finansinstitut som investerar i verksamhet på skogsområdet bör uppmuntras att bedöma vilken risk som är förenad med de sociala och miljömässiga faktorer som kan inverka på lönsamheten av deras investeringar. Till de sociala faktorer som har relevans för investeringar på skogsområdet hör konflikter om mark och tillgång till skogsresurser (t.ex. tvister om äganderätten till mark eller motstridigheter mellan officiell och traditionell äganderätt till mark). Till de relevanta miljöfaktorerna hör otillräckliga långsiktiga leveranser av timmer som avverkats på ett lagligt och hållbart sätt (i vilket fall företaget riskerar att obetingat förlita sig på olagligt avverkat timmer).

Kommissionen kommer när det gäller ökad noggrannhet vid genomgången av projekt

- att uppmana banker och finansinstitut att ta hänsyn till miljömässiga och sociala faktorer när de utför granskningsförfaranden och bedömningar huruvida investeringar i verksamhet på skogsområdet är lönsamma. Särskild vikt måste läggas vid att undersöka vilka leveranser och försörjningskällor som står till förfogande på lång sikt,
- att främja utvecklingen av specifika förfaranden för miljömässig och social noggrannhetskontroll hos exportkreditorgan, Europeiska investeringsbanken och det inom ramen för Cotonouavtalet inrättade investeringsanslaget, eftersom dessa finansieras med offentliga medel. Vid urval av projekt bör det fastställas att det inte finns några bevis eller någon onödig framtida risk för olaglig verksamhet på skogsområdet,
- att undersöka hur exportkreditorgan och andra offentliga långgivare skall kunna få bättre information om investeringar på skogsområdet och om de risker som är förbundna med dessa.

4.6. Att stödja handlingsplanen med hjälp av befintlig lagstiftning

4.6.1. Penningtvätt

Genom rådets rambeslut av den 26 juni 2001 (2001/500/RIF)¹⁸ har EU:s medlemsstater enats om att kriminalisera penningtvätt i samband med vinning av allvarliga brott. I dessa brott ingår i alla händelser brott som kan medföra frihetsberövande eller fängelse i mer än ett år eller, i fråga om stater som i sitt rättsliga system har en minimitröskel för brott, sådana brott som kan medföra frihetsberövande eller fängelse i mer än sex månader. Kriminaliseringen av penningtvätt i samband med vinning av olaglig skogsavverkning eller därmed

---

¹⁸ EGT L 182, 5.7.2001, s. 1.

sammanhängande brott skulle därmed vara beroende av huruvida verksamheten, i enligheten med definitionen ovan, utgör ett allvarligt brott i den enskilda medlemsstaten.

Enligt EU:s direktiv från 1991¹⁹ beträffande åtgärder för att förhindra penningtvätt, som ändrades 2001²⁰, är medlemsstaterna skyldiga att vidta åtgärder mot penningtvätt, framför allt genom att kräva att finansinstitut rapporterar närhelst det föreligger misstanke om penningtvätt. Det täcker penningtvätt i samband med vinning av en lång rad allvarliga brott, men begreppet allvarliga brott definieras inte på samma sätt som i rambeslutet. I artikel 1.E i det ändrade direktivet fastställs emellertid att en ändring av definitionen av allvarliga brott i rambeslutet skall göras före den 15 december 2004 på grundval av ett förslag från kommissionen. Enligt ändringen från år 2001 är några brott angivna, medan andra går in under en mera allmän hänvisning till brott som kan ge väsentlig vinning eller medföra ett strängt fängelsestraff. Medlemsstaterna skulle därför, om de ville, kunna behandla brott som rör olaglig skogsavverkning som allvarliga brott enligt direktivet. För närvarande är det endast ett fåtal medlemsstater som hänför brott med anknytning till olaglig skogsavverkning till lagstiftningen om penningtvätt. Det bör påpekas att det anges i direktivet att tvättning av pengar skall betraktas som sådan även i fall då de gärningar, som frambringat den egendom som skall tvättas begåtts inom någon annan medlemsstats eller ett tredjelands territorium.

Kommissionen kommer när det gäller penningtvätt

- att fastställa i vilken utsträckning den befintliga lagstiftningen om penningtvätt i medlemsstaterna är tillämplig på brott på skogsområdet och förmedla dessa upplysningar till banker, finansinstitut, ekobrottsmyndigheter och icke-statliga organisationer i Europeiska unionen,
- att uppmana medlemsstaterna att beteckna olaglig skogsavverkning som ett brott enligt direktiv 2001/97/EG angående penningtvätt,
- att inom ramen för utvecklingssamarbetet, i förekommande fall, bistå utvecklingsländerna i syfte att förstärka deras förmåga att behandla frågor som rör penningtvätt i samband med verksamhet på skogsområdet,
- att främja informationsutbyte mellan ekobrottsmyndigheter när det gäller brott på skogsområdet i EU:s medlemsstater.

4.6.2. Konventionen för reglering av handeln med vissa utrotningshotade vilda djur och växter

Konventionen för reglering av handeln med vissa utrotningshotade vilda djur och växter (nedan kallad "Citeskonventionen") från 1973 spelar en viktig roll när det gäller att kontrollera handeln med utrotningshotade träarter. Alla EG:s medlemsstater är parter i Citeskonventionen, liksom samtliga kandidatländer. Citeskonventionen tillämpas för närvarande i gemenskapslagstiftningen genom rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 och kommissionens förordning (EG) nr 1808/2001 av den 30 augusti 2001. Genom Citeskonventionen har det utvecklats mekanismer som sörjer för att handeln med förtecknade arter är både laglig och hållbar.

---

¹⁹ Direktiv 91/308/EEG, EGT L 166, 28.6.1991, s. 77.

²⁰ Direktiv 2001/97/EG, EGT L 344, 28.12.2001, s. 76.

För närvarande är 19 träarter förtecknade i tilläggen I och II till Citeskonventionen. Upptagande i en sådan förteckning innebär att timmerprodukter från dessa arter endast kan importeras till EU när de åtföljs av ett exporttillstånd utfärdat av ursprungslandet och av ett importtillstånd till EU. Ett exporttillstånd är giltigt endast om timret har avverkats lagligt i ursprungslandet. Ett importtillstånd till EU kan endast beviljas när det fastställs att beviljandet av ett sådant tillstånd inte skulle hota den berörda artens överlevnad eller minska dess utbredningsområde. Endast ett släkte och tre träarter är upptagna i förteckningen i tillägg III – som gäller de fall där länderna har ensidiga begränsningar av exporten av arterna i fråga. Även i detta fall beviljas exporttillstånd för sådana arter endast om timret har avverkats lagligt.

Vid den tolfte Citeskonferensen 2002 enades parterna om att begränsa handeln med äkta mahogny (genom upptagande i förteckningen i tillägg II) mot bakgrund av risken för överutnyttjande och handeln med arter av släktet *Guaiacum* (lignum vitae, *pockenholts*). Det är möjligt att man i framtiden, på grundval av vetenskaplig bevisning, kan komma att fatta beslut om att lägga till ytterligare träarter. Det torde vara flera arter som skulle kunna komma i fråga.

Kommissionen kommer när det gäller Citeskonventionen

- att främja forskning om utrotningshotade träslag i syfte att motivera deras införande i tilläggen I och II till Citeskonventionen och uppmana träproducerande länder att frivilligt införa träslag i förteckningen i tillägg III,
- att arbeta för att avhjälpa svagheter i det tillståndssystem som reglerar handeln med arter förtecknade i tilläggen till Citeskonventionen,
- att uppmana tredjeland att förvalta träslag som omfattas av Citeskonventionen på ett hållbart sätt i syfte att undvika importrestriktioner enligt artikel 4 i rådets förordning (EG) nr 338/97.

4.6.3. Övrig lagstiftning

Medlemsstaternas lagstiftning angående stulna varor och annan lagstiftning kan i vissa fall vara tillämplig på olaglig skogsavverkning. Enligt denna lagstiftning skulle åtgärder mot olagligt avverkat timmer kunna vidtas i konsumentländerna i stället för i importhamnen. Denna lagstiftning tillhör medlemsstaternas behörighetsområde.

OECD:s konvention angående bekämpning av korruption och mutor är också relevant, eftersom verksamhet i samband med olaglig skogsavverkning nästan alltid innebär mutor och korruption.

Kommissionen kommer när det gäller övrig lagstiftning

- att öka medvetenheten och uppmana medlemsstaterna att tillämpa gällande strafflagstiftning och andra rättsliga instrument, i förekommande fall även lagstiftningen i fråga om stulna varor, samt inhämta och utbyta relevanta upplysningar,
- att uppmana medlemsstaterna att tillämpa bestämmelserna i OECD:s handlingsförklaring beträffande bekämpning av mutor, inbegripet vägran att godkänna kredit, garanti eller annat stöd när det kan bevisas att det förekommit mutor vid tilldelningen av ett exportavtal.

4.7. Konflikttimmer

Konflikttimmer definieras fritt som timmer med vilket väpnade grupper bedriver handel och där vinningen används för att finansiera väpnade konflikter. Handeln bedrivs vanligtvis utan tillstånd från de behöriga statliga myndigheterna och är därför olaglig, men kan ibland vara ”laglig” om myndigheterna har gett sitt tillstånd till den och den sker inom ett område som står under myndigheternas kontroll. I den slutliga rapporten från expertpanelen beträffande olagligt utnyttjande av naturresurser och andra former av tillgångar i Demokratiska republiken Kongo²¹ rekommenderades att en internationell definition av begreppet konflikttimmer skulle fastställas.

Kommissionen kommer när det gäller konflikttimmer

- att stödja arbetet med att definiera begreppet konflikttimmer, vilket är en nödvändig förutsättning för att ytterligare åtgärder skall kunna vidtas på internationell nivå,
- att följa upp de rekommendationer som utfärdas av FN:s säkerhetsråd, i relevanta internationella forum,
- att sträva efter att i sina utvecklingsprogram erkänna skogarnas roll i samband med konflikter och ge sig i kast med relevanta frågor, inbegripet lokalbefolkningars och ursprungsbefolkningars rättigheter till de skogar som de är beroende av för sitt uppehälle, samt goda styrelseformer i avlägsna, glest befolkade skogsområden,
- att inleda en diskussion med medlemsstaterna, andra givarsamfund och skogrika länder om skogarnas roll vid konflikter och i situationer före och efter konflikter och hur detta bäst skall beaktas vid genomförandet och förvaltningen av skogslagstiftningen.

5. SAMORDNING OCH PROGRAMPLANERING

Eftersom efterlevnaden av skogslagstiftningen, styrelseformer och handel är sektorsövergripande frågor krävs en hög grad av samordning mellan olika sektorer och aktörer. En samordningsmekanism kommer att inrättas inom kommissionen med följande uppgifter:

- Att fungera som ett centralt kontaktställe för FLEGT-initiativet och underlätta genomförandet av FLEGT-handlingsplanen, inbegripet genom befintliga instrument.
- Att tillhandahålla tekniskt stöd till utarbetandet av partnerskapsavtal med viktiga träproducerande länder.
- Att tillsammans med EU:s medlemsstater utarbeta en detaljerad och samordnad arbetsplan för FLEGT-handlingsplanen.
- Att stödja samråd om FLEGT-initiativet med de viktigaste aktörerna på skogsområdet och med andra relevanta parter, i EU och i potentiella partnerländer.
- Att samordna kommissionens stöd till pågående internationella initiativ, i syfte att öka den politiska viljan att lösa problemet med olaglig skogsavverkning, särskilt initiativen för

---

²¹ FN:s säkerhetsråds dokument S/2002/1146 av den 16 oktober 2002.

Afrika och Asien och det föreslagna initiativet för Latinamerika när det gäller kontroll av efterlevnaden av skogslagstiftningen och styrelseformerna på skogsområdet och samordna kommissionens ståndpunkter när det gäller dialogen med G8-länderna och Kina.

- Att se till att det tekniska stöd och de sakkunskaper som behövs för att genomföra FLEGT-programmet ställs till förfogande. Till det tekniska stöd som behövs på kort sikt hör följande:
  - Undersökning angående den olagliga skogsavverkningens betydelse för den internationella handeln och eventuella indirekta effekter av de åtgärder som vidtas av EU.
  - Ekonomiska analyser av den olagliga skogsavverkningens verkan för berörda länder – i de fall sådana inte redan har införts – och för världsekonomin.
  - Uppföljande teknisk utveckling och tekniskt bistånd i syfte att införa system för att spåra timmer och kontrollera dess laglighet både i EU och i FLEGT-partnerländerna. (I samband med detta genomförs för närvarande en förundersökning som finansieras av kommissionen.)
- Att medverka i utvecklingen av en strategi så att initiativet utvidgas till att omfatta andra stora träkonsumerande marknader.
- Att övervaka programmets inverkan på viktiga akörer på skogsområdet, inbegripet skogsindustrier i EU och träproducerande länder, samt myndigheter och lokala samfund i träproducerande länder.

Den avdelningsövergripande samordningsgrupp som inrättats för utarbetande av handlingsplanen kommer inledningsvis att finnas kvar för att samordna verksamheten. Budgetposten för tropiska skogar och andra ekonomiska instrument för utvecklingssamarbetet kommer att bidra till genomförandet av handlingsplanen.

Kommissionen kommer att sträva efter att genomföra handlingsplanen tillsammans med medlemsstaterna och partnerländerna. Den kommer att främja en gemensam strategi med medlemsstaterna, inbegripet samordning genom den europeiska rådgivande gruppen för tropiska skogar (European Tropical Forest Advisers Group (ETFAG))²² och liknande samordningsforum i de olika länderna. På kort sikt kommer operativa medel för inledande av handlingsplanen för FLEGT-programmet huvudsakligen att tas från budgetposten för tropiska skogar (B7-6200). Medlen kommer att användas för att genomföra de uppgifter som fastställts som prioriterade i början av FLEGT-programmet, när dessa är berättigade till finansiering enligt den förordning som reglerar budgetposten och överensstämmer med den tvååriga programplaneringen för denna. Det bör påpekas att budgetposten för tropiska skogar endast kan användas för att finansiera verksamhet som gagnar utvecklingsländerna. Den förordning som reglerar budgetposten för tropiska skogar upphör att gälla i slutet av år 2006. När kommissionen skall ta ställning till om den skall föreslå en ny förordning kommer en avgörande faktor att vara behovet av att sörja för att tillräckliga medel står till förfogande för finansiering av FLEGT-relaterad verksamhet.

---

²² Europeiska rådgivande gruppen för tropiska skogar (ETFAG) är ett forum för att främja samordning mellan kommissionen och de medlemsstater som är verksamma på skogsområdet.

Medel som står till förfogande från budgetposten kan visa sig vara otillräckliga för att stödja nödvändiga program för tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad i träproducerande FLEGT-partnerländer. Kommissionen kommer därför, i tillämpliga fall, att sträva efter att integrera FLEGT-programmet i EG:s viktigaste utvecklingssamarbetsprogram för särskilda länder och regioner. Berörda medlemsstater kommer också att uppmanas att bidra med medel eller verksamhet till en gemensam arbetsplan.

6. NÄSTA STEG

Rådet och Europaparlamentet uppmanas att ge sitt stöd till följande förslag från kommissionen:

- Att inleda förhandlingar om FLEGT-partnerskapsavtal med träproducerande länder.
- Att lägga fram ett förslag till en förordning om inrättandet av ett frivilligt licenssystem och samtidigt inleda ett brett samråd med berörda aktörer.
- Att undersöka möjligheter till och beakta verkan av ytterligare åtgärder för att stödja handlingsplanen, inbegripet om inga framsteg görs på multilateral nivå, möjligheten till lagstiftning för att kontrollera importen av olagligt avverkat timmer och avge en rapport om detta för rådet under år 2004.

Medlemsstaterna uppmanas också att fastställa vilken nationell lagstiftning som är tillämplig när det gäller att bekämpa olaglig skogsavverkning och att underrätta kommissionen om resultatet av sina undersökningar.

BILAGOR

BILAGA 1: NUVARANDE INITIATIV FÖR ATT FÖRBÄTTRA KONTROLLEN AV EFTERLEVNADEN AV SKOGLAGSTIFTNINGEN

Det har gjorts stora satsningar i samband med nationella, regionala och internationella initiativ för att öka viljan att lösa problemet med olaglig skogsavverkning och inleda arbetsprogram på detta område. Europeiska kommissionen och EU:s medlemsstater har varit med om att ta många av dessa initiativ genom att delta i multilaterala processer, direkta politiska initiativ och utvecklingssamarbetsprogram. Dessa initiativ återges i korthet nedan.

Internationella initiativ

På internationell nivå gjordes det första viktiga offentliga uttalandet vid G8-ländernas toppmöte i Birmingham 1998. En arbetsgrupp som inrättades efter toppmötet i Birmingham avlade en rapport vid G8-mötet i Kanada 2002. I rapporten föreslogs åtgärder för att identifiera och kontrollera laglig produktion, system för att spåra, märka och certifiera timmer liksom åtgärder för att förbjuda marknadstillträde för olagliga produkter, strategier för offentlig upphandling och stöd till kapacitetsuppbyggnad och skogsförvaltning. G8-länderna förband sig också att undersöka vilka möjligheter som kan vidtas i såväl de producerande länderna som i konsumentländerna.

Uttalanden har också gjorts i andra multilaterala forum. I november 2001 antogs vid det trettioförsta mötet i det internationella rådet för tropiskt timmer (nedan kallat "ITTC") (ITTC-31) ett beslut enligt vilket genomförandet av skogslagstiftningen skall grundas på en hållbar produktion och handel med timmer. I maj 2002 antogs vid ITTC:s trettioandra möte (ITTC-32) ett beslut om genomförandet av skogslagstiftningen i Afrika, enligt vilket uppgifter om skogar skall insamlas i Centralafrikanska republiken, Demokratiska republiken Kongo och Republiken Kongo i syfte att förbättra handläggningen av medgivanden om skogsavverkning och sörja för bevarandet av skyddade skogsområden.

I mars 2002 utarbetades vid det andra mötet i FN:s forum om skogar (nedan kallat "UNFF-2") ett ministermeddelande till världstoppmötet om hållbar utveckling, i vilket det bl.a. uppmanas till omedelbara åtgärder för att kontrollera efterlevnaden av nationell skogslagstiftning och för den internationella handeln med skogsprodukter. UNFF-2 nämnde de framsteg som har gjorts när det gäller att bekämpa skogsskövlingen och utarmningen av skog och underströk att det är mycket viktigt att ta initiativ för att öka kontrollen av att lagen efterlevs samt uppfordrade regeringarna att ta itu med frågorna om lagens efterlevnad och om olaglig skogsavverkning.

Parterna i konventionen om biologisk mångfald antog 2002 ett utvidgat arbetsprogram angående skogens biologiska mångfald, i vilket det ingår förslag till åtgärder för att kontrollera efterlevnaden av skogslagstiftningen och åtgärder för att kontrollera den därmed sammanhängande handeln.

Regionala initiativ

Världsbanken samordnar regionala initiativ i syfte att kontrollera efterlevnaden av skogslagstiftningen och styrelseformerna på skogsområdet i Asien och Afrika²³. I Asien

---

²³ Fullständiga uppgifter om dessa initiativ återfinns på följande Internetadress:
<http://lnweb18.worldbank.org/ESSD/essdext.nsf/14ByDocName/ForestGovernanceProgramMinisterialProcesses>

resulterade en rad regionala planeringsmöten i att det anordnades en ministerkonferens på Bali, Indonesien i september 2001. Vid det mötet utfärdades en ministerförklaring, i vilken det erkändes att alla länder, såväl exportländer som importländer, har en uppgift och ett ansvar när det gäller att bekämpa brottsligheten på skogsområdet, särskilt att få ett slut på den olagliga skogsavverkningen och den därmed sammanhängande olagliga handeln (bilaga 3). Det har inrättats en asiatisk arbetsgrupp för FLEGT-programmet som bistås av rådgivande organ bestående av företrädare för näringslivet och icke-statliga organisationer, och ett omfattande arbetsprogram håller nu på att genomföras. Ministrarna planeras ha ett nytt möte senare under 2003 för att granska de framsteg som har gjorts.

I Afrika är en ministerkonferens planerad att äga rum år 2003. Syftet med konferensen är att stimulera till åtaganden på hög politisk nivå i Afrika i syfte att förstärka kapaciteten när det gäller förvaltningen av skogar, särskilt den olagliga skogsavverkningen. Ministrarna förväntas komma att anta en förklaring och besluta om ett uppföljande arbetsprogram.

Europeiska kommissionen och flera av EU:s medlemsstater har i högsta grad stött dessa processer i Asien och Afrika, både genom politiskt stöd och ekonomiska bidrag.

Olaglig skogsavverkning och goda styrelseformer på skogsområdet står också i centrum för två viktiga typ II-partnerskap som lanserades på världstoppmötet om hållbar utveckling (WSSD), nämligen det asiatiska partnerskapet på skogsområdet (Asia Forest Partnership) på initiativ av Japan och Indonesien, och Zairebäckens partnerskap på skogsområdet (Congo Basin Forest Partnership) på initiativ av Förenta staterna och Sydafrika.

Europeiska kommissionens initiativ

Europeiska kommissionen har fastställt sitt mål när det gäller bekämpning av olaglig skogsavverkning och den därmed sammanhängande handeln i sitt meddelande till rådet och Europaparlamentet ”Mot ett globalt partnerskap för hållbar utveckling”²⁴ och i gemenskapens sjätte miljöhandlingsprogram²⁵.

För att bidra till utarbetandet av denna handlingsplan anordnade kommissionen den 22–24 april 2002 ett internationellt seminarium i Bryssel, i vilket företrädare för EU:s medlemsstater, regeringarna i flera träproducerande och träimporterande länder utanför EU, skogsindustrin och icke-statliga organisationer deltog.

Under seminariet diskuterades hur importen till EU av olagligt avverkat timmer skall kontrolleras, t.ex. genom lagstiftning och en licens som intygar laglighet, utbyte av upplysningar och samarbete mellan tullmyndigheter, noggrannhet från finansinstitutens sida vid genomgången av projekt och vilken betydelse strategin för offentlig upphandling har. Ytterligare upplysningar om seminariet återfinns på följande Internetadress:

http://europa.eu.int:8082/comm/external_relations/flegt/intro/index.htm

Europeiska kommissionen anordnade därefter i anslutning till världstoppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg i augusti 2002 ett möte angående olaglig skogsavverkning, i vilket EU, Förenta staterna och Japan deltog. Vid detta anslutande möte, i vilket även producentländernas regeringar och företrädare för den privata sektorn och icke-statliga

---

²⁴ KOM(2002) 82, 13.2.2002.

²⁵ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1600/2002/EG av den 22 juli 2002.

organisationer deltog, framförde alla parter att det är nödvändigt att samarbeta för att bekämpa olaglig skogsavverkning.

Initiativ av EU:s medlemsstater

EU:s medlemsstater har vidtagit många olika åtgärder för att bekämpa olaglig skogsavverkning och den därmed sammanhängande handeln. Nedan ges, oaktat överensstämmelse med EU-lagstiftningen, några exempel på olika typer av pågående verksamhet.

Danmark anordnade i augusti 2002 under sitt ordförandeskap i EU tillsammans med Europeiska kommissionen ett möte om olaglig skogsavverkning i anslutning till världstoppmötet om hållbar utveckling. Regeringen lägger stor vikt vid att bekämpa olaglig skogsavverkning och därmed sammanhängande handel, och en av de åtgärder som redan vidtagits är att Danmark redan har kommit långt när det gäller utarbetandet av riktlinjer för offentlig upphandling av tropiskt timmer. Syftet är att se till att endast timmer som avverkats på ett lagligt och hållbart sätt köps in av offentliga institutioner.

Finland är i färd med att fastställa en strategi för utvecklingsamarbete på skogsområdet, i vilken inriktningen kan komma att ligga på olaglig skogsavverkning. Det finska skogsindustrieförbundet (Metsäteollisuus ry –Skogsindustrin rf) har också utfärdat en förklaring i vilken det ger sitt stöd till bekämpningen av den olagliga skogsavverkningen. Förklaringen återfinns under följande webbadress:

<http://english.forestindustries.fi/press/2002/081102.html>.

Frankrike stöder den afrikanska processen för efterlevnad av skogslagstiftningen och styrelse reformer på skogsområdet (Africa Ministerial Process for Law Enforcement and Governance (AFLEG)) inom ramen för partnerskap med Förenta staterna, Förenade kungariket, Schweiz och kommissionen. Frågor som rör olaglig skogsavverkning och handel tas även upp i regionala och nationella samarbetsprojekt genom verksamhet som inriktas på kapacitetsuppbyggnad, insamling av uppgifter och stöd till kontroll av åtgärder på skogsområdet. Frankrike försöker också öka den privata sektorns engagemang genom att bl.a. uppmuntra franska företag att tillämpa uppförandekodexen om skogsförvaltning.

En dialog har inletts med den nationella arbetsgruppen för tropiska regnskogar i syfte att bekämpa olaglig skogsavverkning på nationell nivå genom ökade kunskaper på området och användning av särskilda strategiska instrument, t.ex. offentlig upphandling. Ministerierna med ansvar för miljö och skogar har inlett en undersökning beträffande verkningarna av de åtgärder som beslutats när det gäller offentlig upphandling. Det franska utvecklingsorganet AFD (Agence française de développement (AFD)) undersöker också hur kontrollerna av genomförandet av skogsförvaltningsplanerna skall kunna förstärkas inom ramen för det franska utvecklingsarbetet.

Tyskland godkände år 2002 en ny strategi för utvecklingsamarbete på skogsområdet. Att bekämpa olaglig skogsavverkning är en av de prioriteringar som fastställts när det gäller det tyska utvecklingsarbetet på detta område. I strategin föreslås att olaglig skogsavverkning och olaglig handel med timmer samt handel med andra olagliga produkter från skogen (t.ex. viltkött) skall bekämpas. Detta skall ske genom åtgärder på följande områden: utveckling av öppna förfaranden för utfärdande av medgivanden och licenser, inrättande av effektiva kontroll- och bestraffningsmekanismer (lagstiftningens efterlevnad), säkerställande av det civila samhällets deltagande i dessa processer, skapande av stimulansåtgärder i

importländerna för offentlig och privat upphandling av timmer och trävaruprodukter från hållbart förvaltade skogar certifierade av oberoende organ, samt bistånd till partnerländerna i deras ansträngningar för att genomföra och vidareutveckla Citeskonventionen (framför allt skydd av de hotade arter som är förtecknade och införande av ytterligare arter i bilaga 3). Åtgärder på dessa områden kommer att genomföras genom utvecklingssamarbetsprogram, när och om så är nödvändigt.

Strategidokumentet i dess helhet återfinns på engelska under följande webbadress:

http://www.gtz.de/forest-policy/download/Documents/German%20Government/BMZ_Forest_Sector_Concept_2002.pdf

Nederländerna har inte någon särskild strategi för olaglig skogsavverkning, men en del viktiga åtgärder har vidtagits både i Nederländerna och utomlands genom utvecklingssamarbetsprogrammen. Frågan uppmärksammas i allt högre grad.

I Nederländerna används upptagande i förteckningarna i tillägg till Citeskonventionen för att kontrollera den olagliga handeln med utrotningshotade trädarter. Nederländerna stöder också ett särskilt program för bedömning av trädarter (genom att använda kriterierna för upptagande i Citeskonventionens förteckning) i syfte att förbättra konventionens användbarhet när det gäller att skydda utrotningshotade trädarter. Nederländerna stöder dessutom aktivt initiativen beträffande timmercifikat, i vilka det skall finnas en särskild upplysning om att avverkningskällan i ursprungslandet är laglig.

Nederländerna stöder genom sitt utvecklingssamarbete (via projekt och sektoriella strategier) initiativ som syftar till att främja goda styrelseformer på skogsområdet i flera utvecklingsländer, däribland Peru, Guatemala, Ecuador och Surinam. Nederländerna finansierar också flera relevanta projekt i mindre omfattning, som IUCN-Nederländerna genomför i flera länder.

Förenade kungariket stöder såväl det asiatiska som det afrikanska initiativet för kontroll av efterlevnaden av skogslagstiftningen och goda styrelseformer på skogsområdet genom såväl politiska åtgärder som landspecifika program i bl.a. Indonesien, Kamerun och delar av Centralamerika. I april 2002 undertecknade Förenade kungariket ett samförståndsavtal med Indonesiens regering i syfte att bekämpa olaglig skogsavverkning och den därmed sammanhängande internationella handeln med olagligt avverkat timmer och trävaruprodukter. Samförståndsavtalet inbegriper en överenskommelse om samarbete när det gäller rättsliga och administrativa reformer, system för laglighetskontroll och ekonomiskt och tekniskt bistånd. Både processen fram till undertecknandet av samförståndsavtalet och de frågor som senare uppstått när det gäller dess genomförande är värdefulla erfarenheter att ta med i den handlingsplan som Europeiska kommissionen nu håller på att utarbeta. Förenade kungariket har också kommit långt när det gäller att reformera politiken för offentlig upphandling i syfte att sörga för att endast timmer som avverkats lagligt och på ett hållbart sätt köps in av offentliga institutioner.

BILAGA 2: EN SAMMANFATTNING AV DEN INTERNATIONELLA HANDELN MED TIMMER

Världsmarknaden för produktion och bearbetning av och handel med trä är i hög grad dominerad av de tempererade zonerna och industriländerna (Förenta staterna, EU, Kanada och Japan). De tropiska produkterna står för en liten andel av den totala exporten av trä i världen, dvs. 16 % av det industriella rundvirket, 13 % av sågvaror, pappersmassa och papper och 39 % av fanermaterialet. Endast plywood framställt av tropiskt trä har en dominerande ställning på världsmarknaden (71 %).

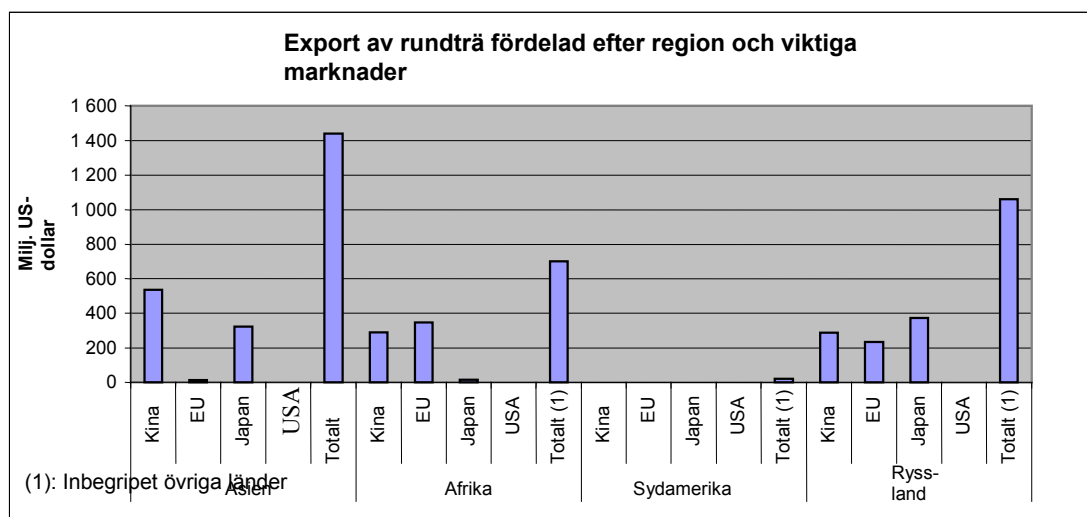
En annan egenhet när det gäller världshandeln med trävaruprodukter är att en stor del av handeln med skogsprodukter sker inom regionerna själva. Enligt Världsbanken äger 80 % av Europas handel rum mellan de europeiska länderna, 85 % av exporten från länderna i Asien går till länder i samma region och 80 % av den nordamerikanska importen kommer från samma region. De enda betydande interregionala handeln (mer än 5 miljarder US-dollar) går från Nordamerika till Europa och från Nordamerika och Europa till Asien och Oceanien²⁶.

Av siffrorna nedan bekräftas dock att EU genom handelsbaserade åtgärder kan påverka den globala handeln med timmer och också att det på lång sikt är viktigt att eftersträva ett ökat samarbete om denna fråga med andra stora trävarukonsumerande länder.

Rundvirke

Viktiga fakta:

- Efterfrågan på rundvirke från asiatiska producentländer domineras av Kina och Japan.
- EU är den värdemässigt största importören av afrikanskt rundvirke.
- Handeln med rundvirke från Sydamerika är obetydlig.
- Värdemässigt är Kinas, Japans och EU:s import av rundvirke från Ryssland av i stort sett samma storleksordning (även om EU är den volymmässigt största importören).

Källa:

FAO:s on line-databas FAOSTAT

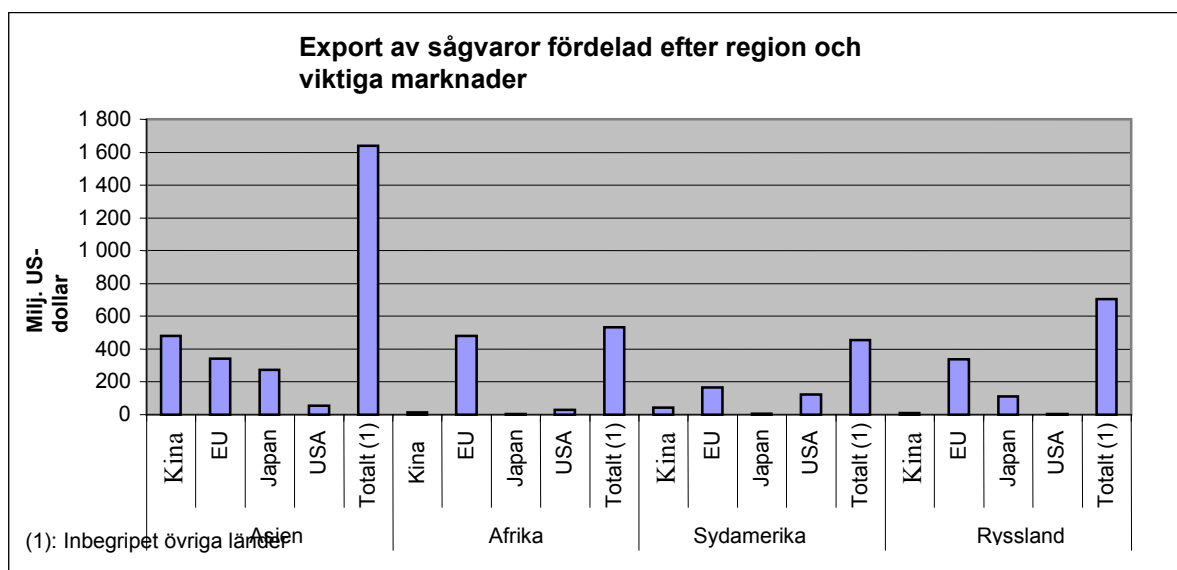
²⁶

Världsbanken. Framtida utveckling av marknaderna för skogsprodukter (1999).

Sågvaror

Viktiga fakta:

- EU är den näst största marknaden för sågvaror från Asien och står värdemässigt för 21 % av handeln med Asien.
- EU är den största importören av sågvaror från Afrika och står värdemässigt för 91 % av Afrikas handel med de fyra största marknaderna.
- EU står värdemässigt för 38 % av sågvaruexporten från Sydamerika.
- Exporten till EU utgör nästan hälften av Rysslands handel med sågvaror.

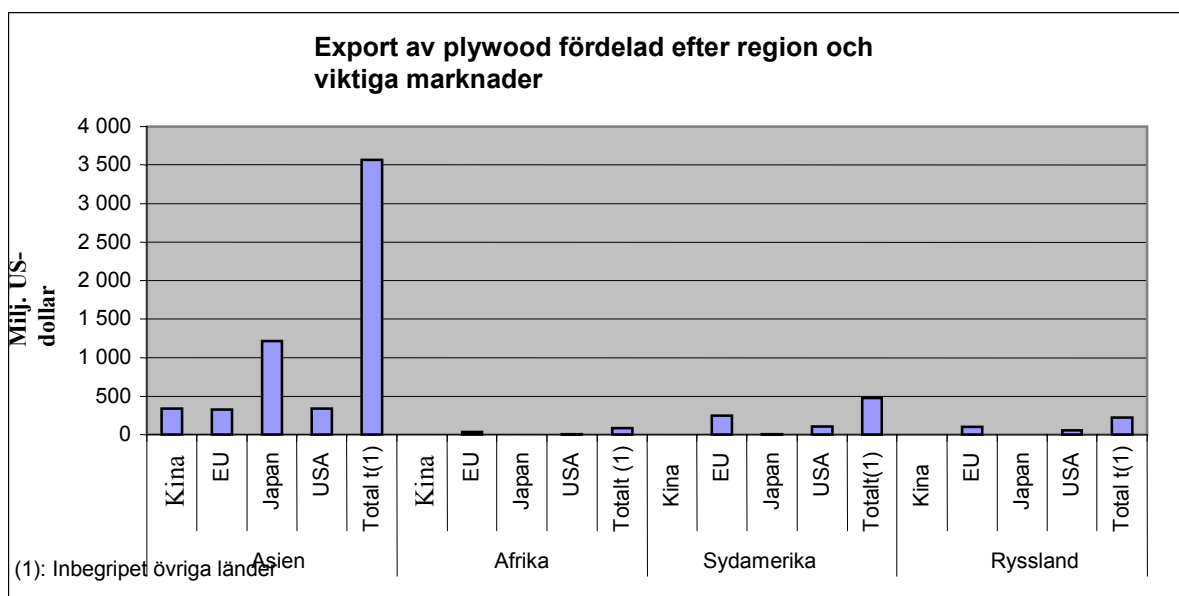

Källa: FAO:s on line-databas FAOSTAT

Plywood

Viktiga fakta:

- EU är den näst största marknaden för plywood från Asien och står värdemässigt för 9 % av handeln.
- EU är den största importören av plywood från Afrika och står värdemässigt för 43 % av Afrikas (mycket blygsamma) handel.
- EU står värdemässigt för 51 % av plywoodexporten från Sydamerika.
- Exporten till EU utgör nästan hälften av Rysslands plywoodexport.

Källa: FAO:s on line-databas FAOSTAT

BILAGA 3: BALIFÖRKLARINGEN

SKOGLAGSTIFTNINGENS EFTERLEVNAD OCH STYRELSEFORMER PÅ SKOGSOMRÅDET OSTASIATISKA MINISTERKONFERENSEN

Bali, Indonesien

11–13 september 2001

MINISTERFÖRKLARING

Länderna i Ostasien och andra regioner som deltar i denna ministerkonferens,

som är medvetna om att skogsekosystemen är en förutsättning för människors, djurs och växters liv och en rik källa av naturliga och förnybara resurser för mänskligheten,

som är djupt oroade över det allvarliga globala hotet mot dessa resurser som har sin grund i de negativa verkningar för rättsstaten som överträdelser av och brott mot skogslagstiftningen innebär, särskilt den olagliga skogsavverkningen och den därmed sammanhängande olagliga handeln,

som inser att olaglig skogsavverkning och därmed sammanhängande olaglig handel innebär ett direkt hot mot ekosystemen och skogarnas biologiska mångfald i hela Asien och resten av världen,

som även inser att detta är till allvarlig ekonomisk och social skada för nationerna, särskilt för lokala samfund, fattiga och missgynnade,

som vidare inser att problemet har många invecklade sociala, ekonomiska, kulturella och politiska orsaker,

som är övertygade om att det är nödvändigt att snabbt finna en varaktig lösning på problemet med de brott som begås mot skogslagstiftningen, och att goda styrelseformer därvid är viktiga,

som inser att alla länder, både exporterande och importerande, har en uppgift och ett ansvar när det gäller att bekämpa brott mot skogslagstiftningen, särskilt när det gäller att få ett slut på olaglig skogsavverkning och därmed sammanhängande olaglig handel,

som understryker att ett effektivt samarbete är nödvändigt för att dessa problem samtidigt skall kunna bekämpas på nationell, subnationell, regional och internationell nivå.

Förklarar sig villiga att

vidta omedelbara åtgärder i syfte att öka de nationella ansträngningarna och förstärka det bilaterala, regionala och multilaterala samarbetet i syfte att bekämpa överträdelser av och brott mot skogslagstiftningen, särskilt olaglig skogsavverkning, därmed sammanhängande olaglig handel och korruption, och dessa företeelsers negativa verkningar för rättsstaten,

utveckla mekanismer för ett effektivt utbyte av erfarenheter och information,

vidta åtgärder, inbegripet samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter i länderna och dem emellan, i syfte att förhindra befordran av olagligt timmer,

utforska möjligheter för att få ett slut på export och import av olagligt avverkat timmer, inbegripet möjligheten till ett system för förhandsanmälan av handel med timmer,

medverka till att genom medier och andra medel öka medvetenheten om brott mot skogslagstiftningen och om de hot som förstörelsen av skogar innebär för vårt framtida miljömässiga, ekonomiska och sociala välbefinnande,

förbättra de nationella styrelseformerna på skogsområdet i syfte att kontrollera efterlevnaden av skogslagstiftningen, bland annat lagstiftningen avseende egendomsrätt, och främja rättsväsendets oberoende,

låta viktiga aktörer, däribland lokala samfund, delta i beslut som fattas på skogsområdet, och därigenom främja öppenhet, minska risken för korruption, sörja för större jämlikhet, och så långt möjligt minska de privilegierade gruppernas orättmätiga inflytande,

förbättra de ekonomiska möjligheterna för dem som är beroende av skogens resurser, i syfte att minska risken för olaglig skogsavverkning och godtycklig skogsomvandling och därigenom bidra till hållbar skogsförvaltning,

se över de nuvarande nationella ramarna för skogspolitiken och genomföra lämpliga politiska reformer, inbegripet när det gäller utfärdande och kontroll av medgivanden, subventioner, och överskott i bearbetningskapaciteten, i syfte att förhindra olagliga metoder,

prioritera de mest sårbara gränsövergripande områdena, i vilka samordnade och ansvarsfulla åtgärder är nödvändiga,

på alla nivåer utveckla och utöka arbetet med att övervaka och värdera skogsresurserna,

företa avgränsning, noggrann och aktuell kartläggning och exakt fördelning av skogsområden, och ställa information om detta till allmänhetens förfogande,

förstärka kapaciteten inom offentliga förvaltningar och dem mellan, samt inom den privata sektorn och det civila samhället, i syfte att förhindra, upptäcka och bekämpa brott mot skogslagstiftningen.

I syfte att ge full effekt åt föresatserna i denna förklaring och snarast möjligt övergå till genomförandet av de viktiga vägledande åtgärder som utarbetats av tekniskt sakkunniga vid detta möte

förpliktar vi oss att inrätta en regional arbetsgrupp för skogslagstiftningens efterlevnad och för styrelseformerna på skogsområdet, i syfte att främja de mål som anges i denna förklaring,

uppmantar vi företrädarna för icke-statliga organisationer, näringslivet, det civila samhället och andra berörda aktörer vid denna konferens att överväga inrättandet av en rådgivande grupp till den regionala arbetsgruppen,

beslutar vi att hålla ett nytt ministermöte 2003, i syfte att i samarbete med berörda internationella partner se över de framsteg som gjorts när det gäller de första åtgärder som beslutats i syfte att genomföra dessa förpliktelser,

uppmantar vi de Asean- och APEC-länder som deltar i denna konferens att vid nästa toppmöte mellan Asean- och APEC-länderna informera om resultatet från denna ministerkonferens och att begära stöd från dessa sammanslutningar,

utlovar vi att sörja för att frågan om brott mot skogslagstiftningen får betydande uppmärksamhet i framtida internationella forum, såsom Världstoppmötet om hållbar utveckling (WSSD) och Förenta nationernas skogsforum, liksom hos medlemsorganisationerna i partnerskapet för samarbete i skogsfrågor,

uppmannar vi G-8-länderna och andra givare att ytterligare överväga hur de skall kunna medverka till att bekämpa brott mot skogslagstiftningen, inbegripet genom kapacitetsuppbyggande åtgärder,

uppmuntrar vi övriga regioner att överväga om liknande regionala initiativ för att bekämpa brott mot skogslagstiftningen bör tas.

Bali, Indonesien

Den 13 september 2001